

רבינו יוסף קארו זיע"א
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיר ס' צפת תרפ"א
י"ג ניסן שנת ת"א שנת ה'ת"ק
וב' עשרה שבט
(שם אביו ר' אהר"ם ז"ל)

המשך סימן שז – דיני שבת התלויים בניבוח

כל השנה
- הלכות -
- בכל יום -
מובטח לו שהוא
ב"ן עולם הבא!

משה" שואל מחבירו "יעקב": אתה רוצה להיות "בן עולם הבא"? אורח חיים היומי

לימוד שולחן ערוך אורח חיים
לכל השנה - עמוד אחד ליום
"יעקב" משיבו: איזה סוג שאלה, זה ששאלת עכשיו?
כאלו היתה שואל אותי אם אני רוצה לחיות, כאלו היה שייך אחרת
איזה טיפוש בעולם היה משיב לך בשלילי?

יב
אדר

רבינו משה אלשיך זיע"א
בעל מחבר ספר "דמ"א"
נפטר בעיר קראיתא י"ד
י"ח אייר שנת ת"א שנת ה'ת"ק
י"ג עשרה שבט
(שם אביו ר' ישראל ז"ל)

קודם הלימוד יאמר: הגני רוצה ללמוד. בדי שביאני הפלמוד לידי מעשה. ולידי מדות ושרות. ולידי ידעית התורה.
נחריני עושה לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בשם יהוה ובשם אדני מתנחדים יאהרונה"י
על ידי הנעלים ברחליו ורחימו ברחוקא שלים בשם כל ישראל.

א. דבר שאינו מלאכה ואינו אסור לעשותו בשבת אלא משום שבות מותר לישראל לומר לאינו יהודי לעשותו בשבת והוא שיהיה שם מקצת חולי או יהיה צריך לדבר צורך הרבה או מפני מצוה כיצד אומר ישראל לאינו יהודי בשבת לעלות באילן להביא שופר לתקוע תקיעת מצוה או להביא מים דרך חצר שלא עירבו לרחוץ בו המצטער ויש אוסרין. הגה: ולקמן סימן תקפ"ז פסק להתיר ועיין לעיל סימן רע"ז דיש מקילין אפילו במלאכה דאורייתא ועיין שם סעיף ג'.

ב. אסור לחשב השבונות אפילו אם עברו כגון כך וכך הוצאתי על דבר פלוני ודוקא שעדיין שחר הפועלים אצלו אבל אם פרעם כבר מותר.

ג. מותר לומר לחבירו הנראה בעיניך שתוכל לעמוד עמי לערב אף על פי שמתוך כך מבין שצריך לו לערב לשוכרו אבל לא יאמר לו היה נכון עמי לערב.

ד. יכול לומר לחבירו לכרך פלוני אני הולך למחר וכן מותר לומר לו לך עמי לכרך פלוני למחר כיון שהיום יכול לילך על ידי בורגנין וכן כל כיוצא בזה שיש בו צד היתר לעשותו היום יכול לומר לחבירו שיעשנו למחר ובלבד שלא יזכיר לו שכירות אבל בדבר שאין בו צד היתר לעשותו היום אפילו אם אין בו אלא איסור דרבנן כגון שיש לו חוץ לתחום פירות מוקצים כיון שאי אפשר לו להביאם היום אסור לומר לחבירו שיביאם לו למחר וכן אסור לו להחשיך בסוף התחום כדי שימחר הלילה לילך שם להביאם. הגה: וכן לא יאמר אעשה דבר פלוני למחר (הר"ש פ"ק השואל ועיין לעיל ריש הסימן), אבל יכול להחשיך בסוף התחום כדי למחר לילך שם לשמרם שאפילו היום היה יכול לשמרם אם הם היו בתוך התחום ואם לא כוון להחשיך אלא לשמרם יכול אף להביאם.

ה. מותר להחשיך לתלוש פירות ועשבים מגנתו והורבתו שבתוך התחום ולא אסרו להחשיך אלא בסוף התחום משום דמינכרא מילתא.

ו. מותר לומר לחבירו שמור לי פירות שבתחומך ואני אשמור פירותיך שבתחומי.

ז. השואל דבר מחבירו לא יאמר לו הלויני דמשמע לזמן מרובה ואיכא למיחש שמא יכתוב אלא יאמר לו השאילני ובלשון לעז

ח. שאין חילוק בין הלויני להשאלני צריך שיאמר תן לי. הגה: וכשלה בשבת ואינו רוצה להאמינו יניח משכון אצלו אבל לא יאמר לו הילך משכון דהוי כעובדא דחול (גיט' יוסף ג"ס אורחות מייס). כשם שאין לזין בשבת כך אין פורעין בשבת (גיט' סימן קנ"ו).

ט. זימן אורחים והכין להם מיני מגדים וכתב בכתב כמה זימן וכמה מגדים הכין להם אסור לקרותו בשבת אפילו אם הוא כתוב על גבי כותל גבוה הרבה משום גזירה שמא יקרא בשטרי הדיוטות דהיינו שטרי חובות וחשבונות, ואפילו לעיין בהם בלא קריאה אסור (הר"ש ור"ן פ"ק השואל וע"ו). אבל אם חקק בכותל חקיקה שוקעת מותר אבל בטבלא ופנקס אפילו אם הוא חקוק אסור לקרותו.

י. שטרי הדיוטות דהיינו שטרי חובות וחשבונות ואגרות של שאלת שלום אסור לקרותם ואפילו לעיין בהם בלא קריאה אסור.

יא. לקרות באגרת השלוחה לו אם אינו יודע מה כתוב בה מותר ולא יקרא בפיו אלא יעיין בה ואם הובאה בשבילו מחוץ לתחום טוב ליזהר שלא יגע בה.

יב. כותל או וילון שיש בו צורות חיות משונות או דיוקנאות של בני אדם של מעשים כגון מלחמות דוד וגלית וכותבים זו צורת פלוני וזה דיוקן פלוני אסור לקרות בו בשבת.

יג. מליצות ומשלים של שיחת חולין ודברי חשק כגון ספר עמנואל וכן ספרי מלחמות אסור לקרות בהם בשבת ואף בחול אסור משום מושב לצים ועובר משום אל תפנו אל האלילים לא תפנו אל מדעתכם ובדברי חשק איכא תו משום מגרה יצר הרע ומי שחיברן ומי שהעתיקן ואין צריך לומר המדפיסן מחטיאים את הרבים. הגה: ונראה לדקדק הא דאסור לקרות בשיחת חולין וספורי מלחמות היינו דוקא אם כתובים בלשון לעז אבל בלשון הקודש שרי (וכן נראה לי מלשון שכתבו התוספות פרק כל כתבי וכן נהגו להקל בזה).

יד. אסור ללמוד בשבת ויום טוב זולת בדברי תורה ואפילו בספרי חכמות אסור ויש מי שמתיר ועל פי סברתו מותר להביט באצטרלו"ב בשבת (ולהפכה ולתלטה כדלקמן סימן ש"ח).

יז. לשאול מן השד מה שמותר בחול מותר בשבת.

המשך סימן שז – דיני שבת התלויים בניבוח

ה. דבר שאינו מלאכה ואינו אסור לעשותו בשבת אלא משום שבות מותר לישראל לומר לאינו יהודי לעשותו בשבת והוא שיהיה שם מקצת חולי או יהיה צריך לדבר צורך הרבה או מפני מצוה כיצד אומר ישראל לאינו יהודי בשבת לעלות באילן להביא שופר לתקוע תקיעת מצוה או להביא מים דרך חצר שלא עירבו לרחוץ בו המצטער ויש אוסרין. הגה: ולקמן סימן תקפ"ז פסק להתיר ועיין לעיל סימן רע"ז דיש מקילין אפילו במלאכה דאורייתא ועיין שם סעיף ג'.

ו. אסור לחשב השבונות אפילו אם עברו כגון כך וכך הוצאתי על דבר פלוני ודוקא שעדיין שחר הפועלים אצלו אבל אם פרעם כבר מותר.

ז. מותר לומר לחבירו הנראה בעיניך שתוכל לעמוד עמי לערב אף על פי שמתוך כך מבין שצריך לו לערב לשוכרו אבל לא יאמר לו היה נכון עמי לערב.

ח. יכול לומר לחבירו לכרך פלוני אני הולך למחר וכן מותר לומר לו לך עמי לכרך פלוני למחר כיון שהיום יכול לילך על ידי בורגנין וכן כל כיוצא בזה שיש בו צד היתר לעשותו היום יכול לומר לחבירו שיעשנו למחר ובלבד שלא יזכיר לו שכירות אבל בדבר שאין בו צד היתר לעשותו היום אפילו אם אין בו אלא איסור דרבנן כגון שיש לו חוץ לתחום פירות מוקצים כיון שאי אפשר לו להביאם היום אסור לומר לחבירו שיביאם לו למחר וכן אסור לו להחשיך בסוף התחום כדי שימחר הלילה לילך שם להביאם. הגה: וכן לא יאמר אעשה דבר פלוני למחר (הר"ש פ"ק השואל ועיין לעיל ריש הסימן), אבל יכול להחשיך בסוף התחום כדי למחר לילך שם לשמרם שאפילו היום היה יכול לשמרם אם הם היו בתוך התחום ואם לא כוון להחשיך אלא לשמרם יכול אף להביאם.

ט. מותר להחשיך לתלוש פירות ועשבים מגנתו והורבתו שבתוך התחום ולא אסרו להחשיך אלא בסוף התחום משום דמינכרא מילתא.

י. מותר לומר לחבירו שמור לי פירות שבתחומך ואני אשמור פירותיך שבתחומי.

יא. השואל דבר מחבירו לא יאמר לו הלויני דמשמע לזמן מרובה ואיכא למיחש שמא יכתוב אלא יאמר לו השאילני ובלשון לעז

סיב' ר'נו את סדר השולחן ערוך אורח חיים לשנה – עמוד אחד ליום. ובסדר הזה ימור כל אורח חיים שנה בשנה. ובזה תמלא די מחסורו אשר יחסר לו דבר יום ביומו. ויזכה להיות "בן עולם הבא". גא לפרסם לכל הידידים ובפתי בפסיות ובבתי מדרשות לזכות את הרבים לעילוי נשמות הקרובים. וזה יהיה זכות היותר גדול. וכל המזכה את הרבים זוכה לנצח צדיקים.